

Mednarodna šola managementa infrastrukture za šport in prosti čas

S e m i n a r

Stadioni in zunanje površine za šport in prosti čas

Standardi, kadrovski in finančni normativi upravljanja dvoran

Hotel Kokra Brdo pri Kranju, 18. marec 2015

P o r o č i l o

Seminar »Stadioni in zunanje površine za šport in prosti čas«, je del izobraževalnega programa »Mednarodna šola managementa infrastrukture za šport in prosti čas«. Program je razvil konzorcij, v katerem so Univerze, podjetja, izobraževalni centri in združenja upravljavcev infrastrukture (20.5.2009). Vsebino seminarja je pripravilo Zdrúženje športnih centrov Slovenije.

Seminarja se je udeležilo 15 direktorjev in strokovnih delavcev iz občin, javnih zavodov, podjetij in športnih zvez, ki upravljajo infrastrukturo za šport in prosti čas ter gospodarskih družb. Slušatelji so po elektronski pošti prejeli seminarsko publikacijo / strokovni priročnik v obliki elektronske knjige. Organizator je udeležencem ponudil osvežilne napitke ter brezplačno parkiranje. Predavanja na seminarju so bila predstavljena z video prezentacijami. V razpravi na delavnici so

predavatelji in slušatelji oblikovali izhodišča za oblikovanje standardov, kadrovskih in finančnih normativov za upravljanje dvoran. Udeleženci seminarja so prejeli elektronska potrdila o strokovnem usposabljanju.

Udeleženci

Predavatelji in organizatorji:

Aleš Zavrl, generalni sekretar Nogometne zveze Slovenije, • Jože Jenšterle, direktor Zdrúženja športnih centrov Slovenije, • Dane Jošt, tehnični delegat UEFA, • mag. Tatjana Hren, ZPO d.o.o. Celje, • Uroš Zvonc, Zeleni inženiring s.p. Ljubljana, • Marko Božič, AB d.o.o. Žirovnica in • Tatjana Janežič, poslovna sekretarka združenja.

Slušatelji:

Milan Šarman, direktor Javnega zavoda za šport, kulturo, turizem in mladino Radlje ob Dravi, • Saška Ajdnik, Mestna občina Maribor, • Sašo Bratuš, direktor Zavoda za šport in turizem Medvode, • Andrej Jeriček, Agencija za šport Novo mesto, • Marjan Klepec, direktor Rdeče dvorane ŠRZ Velenje, • Emil Horvat, Zavod za turizem in šport Radenci, • Uroš Jug, direktor Javnega zavoda za šport Nova Gorica, • Mertelj Sandi, direktor Zavoda za šport Ptuj, • Zemljarič Boštjan, Zavod za šport Ptuj, • mag. Janez Zupančič, direktor Zavoda za šport in rekreacijo Domžale, • Tadej Mežnar, Javni zavod Športni objekti Maribor, Matjaž Ukmar, direktor Športnega in mladinskega centra Piran, • Denis Fakin, Športni in mladinski center Piran, • Jure Božič, direktor AB d.o.o. Žirovnica, • Stojan Košak, AB d.o.o. Žirovnica in • Gabrijel Ambrožič, Atletska zveza Slovenije.

Vsebina seminarja

Vsebina seminarja so bila izobraževalna področja programa:

- Predmet 11204 Standardi in normativi načrtovanja in gradnje infrastrukture za šport in prosti čas.
- Predmet 11208 Sodobni trendi pri načrtovanju infrastrukture.
- Predmet 12102 Standardi in normativi upravljanja in vzdrževanja infrastrukture za šport in prosti čas.
- Predmet 12105 Atletski in nogometni stadioni.

Program usposabljanja je obsegal pet šolskih ur predavanj in tri pedagoške ure študija gradiva in priprav na seminar.

Seminarske teme so bile pripravljene in izvedene po predmetniku izobraževalnega programa »Mednarodna šola managementa infrastrukture za šport in prosti čas«.

Prvi del seminarja je vključeval teme:

- Standardi upravljanja stadionov in zunanjih površin za šport in prosti čas.

Predavatelja Jože Jenšterle in mag. Tatjana Hren.

- Kadrovske normativi. Predavatelj Jože Jenšterle in mag. Tatjana Hren.
- Finačni normativi. Predavatelj Jože Jenšterle.
- Stagnadi in normativi UEFA za stadione. Predavatelj Dane Jošt.
- Upravljanje in vzdrževanje travnatih površin. Kompostni čaji. Predavatelj Uroš Zvonc.
- Strojni park za vzdrževanje travnatih površin. Predavatelj marko Božič.
- Nacionalni nogometni center Brdo. Predavatelj Aleš Zavrl.

Predavatelji so bili Jože Jenšterle, mag. Tatjana Hren, Dane Jošt, Uroš Zvonc, Marko Božič in Aleš Zavrl.

Drugi del seminarja je bila delavnica za oblikovanje standardov, kadrovske in finančne normativov upravljanja stadionov in zunanjih površin za šport in prosti čas.

Na delavnici so v razpravi sodelovali vsi predavatelji in slušatelji na seminarju.

Zaključki delavnice

1. Standardi

1.1.

Lastniki (država, občine, zasebniki), načrtovalci (državna uprava, strokovne institucije, arhitekti, projektanti), upravljavci (zavodi, podjetja, občine, športne organizacije), dobavitelji blaga, materiala in storitev ter uporabniki programov in storitev, potrebujejo standarde upravljanja infrastrukture za šport in prosti čas.

1.2.

Programske, tehnične, kadrovske in finančne normative upravljanja posameznih vrst infrastrukture, objektov in površin za šport in prosti čas, bo razvilo združenje v sodelovanju s strokovnimi institucijami in

gospodarskimi družbami. Normativi bodo izdelani na podlagi standardov upravljanja infrastrukture za šport in prosti čas, zakonov in podzakonskih predpisov, različnih normativnih ureditev iz povezanih področij, sistema ocenjevanja investicij in upravljanja ter izkustvenih podatkov pri upravljanju infrastrukture za šport in prosti čas.

1.3.

Opredelitev standardov upravljanja infrastrukture za šport in prosti čas vključuje različne metodološke načine določanja standardov ter obsega različne vsebine standardov.

Standardi trajnostnega razvoja vključujejo:

1. **Ekološko-okoljska kakovost**
(potencial za globalno segrevanje, zmanjševanje ozona, zakisovanje ozračja, poletni smog, raba primarne energije..)
2. **Družbeno funkcionalno kakovost**
(dostop brez ovir, toplotno ugodje, kakovost zraka v zgradbi, akustično ugodje, elektromagnetno onesnaženje, hrup s ceste, kolesarsko ugodje, sposobnost spremembe namembnosti, dostopnost za javnost...)
3. **Ekonomska kakovost** : vseživljenjski stroški stavbe (Building-related Life Cycle Costs = LCC)

Standardi upravljanja vključujejo področja:

1. **Kakovost** storitev upravljavca infrastrukture ter izvajalcev programov.
2. **Varnost** uporabnikov programov, kupcev storitev, upravljavcev infrastrukture in izvajalcev programov, pri uporabi infrastrukture ter izvajanju programov.
3. **Dostopnost** (programska, cenovna, arhitekturna, tehnična).
4. **Inovativnost** upravljanja infrastrukture, programov in storitev.
5. **Ekonomičnost in učinkovitost** upravljanja infrastrukture in izvajanja programov.

MPSI sistem ocenjevanja investicij in upravljanja infrastrukture za šport in prosti čas, obsega področja:

1. Lastnina, pravni status in dokumenti.
2. Trajnostni razvoj.

3. Socialno-ekonomski razvoj / Športna industrija.
4. Programi.
5. Infrastruktura.
6. Management.

1. Lastnina, pravni status in dokumenti

To področje je na prvem mestu, ker je njegovo urejanje nenadomestljivo za uspešno investicijo, obratovanje, uporabo, razvoj ter upravljanje infrastrukture. Lastnina nepremičnin, objektov, programov, blagovnih znamk ter investicij, je danes v sodobni družbi / državi, pravno dobro regulirana in zaščitena. Nihče ne more legalno investirati v nepremičnine, uporabljati objektov, programov in blagovnih znamk, brez pravno urejenega lastništva.

2. Trajnostni razvoj

To je najpomembnejše področje ocenjevanja, ki pokaže ali investicija spodbuja oz. podpira trajnostni razvoj okolja in ali je upravljanje infrastrukture organizacijsko, finančno, programsko in tehnološko vzdržno v daljšem časovnem obdobju. Trajnostni razvoj narave in družbe postaja vse pomembnejši kriterij investiranja in upravljanja infrastrukture ter filozofija gibalne kulture prebivalstva.

3. Socialno-ekonomski razvoj / Športna industrija

To področje ocenjevanja investicij in upravljanja, opredeljuje socialni in ekonomski razvoj lokalnih skupnosti, regij in držav. Kazalniki pokažejo ali investicije spodbujajo oz. podpirajo socialni in ekonomski razvoj lokalnih skupnosti, regij in držav ter ali je upravljanje infrastrukture ekonomsko učinkovito v daljšem časovnem obdobju. V sodobnih družbah in državah sta socialni in ekonomski razvoj pokazatelj uspešnosti in demokratičnosti državnih sistemov oz. režimov.

4. Programi

Šolska športna vzgoja ter programi športa za vse, predstavljajo temelj trajnostnega razvoja gibalne kulture prebivalstva.

Profesionalni šport, turistični programi, zdravstvene storitve, nega telesa in ponudba raznovrstnih proizvodov in storitev, predstavljajo temelj športne industrije, ki ustvarja največjo dodano vrednost v bruto družbenem proizvodu ter nova delovna mesta. Programi so vsebina (input) investicijskih projektov ter najpomembnejši rezultat (output) upravljanja infrastrukture za šport in prosti čas.

5. Infrastruktura

Infrastruktura za šport in prosti čas je materialni temelj trajnostnega razvoja gibalne kulture prebivalstva, šolske športne vzgoje, programov športa za vse, profesionalnega športa, prireditvene in turistične industrije ter drugih dejavnosti povezanih s področjem športa in prostega časa. Področje infrastrukture je nezadostno določeno z mednarodnimi standardi in normativi. Opredeljujejo jo predvsem pravilniki mednarodnih športnih zvez.

6. Management

Učinkovit sistem upravljanja je ključen pogoj za trajnostno, stroškovno vzdržno, ekonomično obratovanje in vzdrževanje infrastrukture za šport in prosti čas. Področje upravljanja je neprimerno in nezadostno določeno z mednarodnimi in državnimi standardi in normativi. Opredeljujejo jo predvsem področni zakonski predpisi, ki so med seboj neusklajeni.

2. Vrste stadionov in zunanjih površin za šport in prosti čas

Stadioni in zunanje površine za šport in prosti čas smo za potrebe izdelave normativov razdelili po dveh kriterijih: namenu in velikosti.

Stadioni in zunanje površine za šport in prosti čas, se po namenu delijo na:

1. Večnamenske površine
2. Vadbene površine
3. Prireditvene stadione

Stadioni in zunanje površine za šport in prosti čas, se po velikosti delijo na:

1. Zunanje površine za šport in prosti čas,
2. Majhno nogometno igrišče (naravna in umetna trava)
3. Veliko nogometno igrišče (naravna in umetna trava) - Majhen stadion (atletski in/ali nogometni stadion)
4. Srednje velik stadion (atletski in/ali nogometni stadion)

3. Kadrovski in finančni normativi

Na delavnici so bili predstavljeni rezultati anketne raziskave, ki temelji na podatkih, ki so jih posredovali upravljavci stadionov in zunanjih površin za šport in prosti čas.

Udeleženci seminarja so predlagali, da se pri določanju obratovalnih normativov na **atletskih in nogometnih stadionih z igrišči z naravno travo**, uporabljajo izkustveni normativi upravljavcev:

- Dnevi obratovanja na leto
240 dni
- Ure izvajanja programov na leto
5.400 ur
Programi vključujejo: • športno vadbo nogometa, • športno vadbo atletike, • nogometne tekme, • atletska tekmovanja, • šolske športne dneve, • razne prireditve, • športno vadbo rekreativnih skupin.
- Ure izvajanja športne vadbe in tekem na igrišču z naravno travo
260 ur na leto / nogomet
260 ur na leto / atletika
Igrišče z naravno travo je na leto skupaj obremenjeno 520 ur.

Udeleženci seminarja so predlagali, da se pri določanju kadrovskih normativov na **atletskih in nogometnih stadionih z igrišči z naravno travo**, uporabljajo izkustveni normativi upravljavcev:

- Upravljalvska, administrativna, finančna in druga dela na leto
2 delavca x 2.088 ur = 4.176 ur
- Obratovalna in vzdrževalna dela na leto
5 delavcev x 2.088 ur = 10.440 ur

Udeleženci seminarja so predlagali, da se pri določanju finančnih normativov na **atletskih in nogometnih stadionih z igrišči z naravno travo**, za stroške dela, blaga, materiala in storitev na leto, uporabljajo izkustveni normativi upravljavcev:

- večnamenska površina
250.000 evrov
- vadbena površina
100.000 evrov
- prireditveni objekt
200.000 evrov

Upravljalci stadionov in Atletske zveze Slovenije so predlagali, da se atletski in nogometni stadioni, kot so: Ljudski vrt Maribor, Petrol Arena Celje, Stadion Bonifika Koper, Stadion Ptuj, Stadion Velenje in drugi podobni stadioni, uvrstijo med srednje velike stadione.

Pri vrednostih posameznih kadrovske ali finančnih normativov, se zaradi različnih programov in obsega obratovanja, določi odstopanje v višini +/- 15 % od vrednosti normativa.

Pri določanju kadrovske normativov bo potrebno natančno določiti vrste potrebnih del, ki jih potrebujejo upravjalci pri obratovanju in vzdrževanju infrastrukture ter obseg del, ki je potreben za posamezno vrsto dvorane (npr. vodenje, računovodska dela, ...).

Pri določanju finančnih normativov bo potrebno natančneje opredeliti vrste ter količine blaga, materialov in storitev, ki jih potrebujejo upravjalci pri rednem obratovanju in vzdrževanju infrastrukture.

Pri določanju kadrovske in finančne normativov upravljanja dvoran bo potrebno primerjalno uporabljati relevantne šolske normative za šolske telovadnice. Rezultat tega bo večja količina potrebnega dela (število potrebnih delavcev) in obseg finančnih sredstev za dvorane, ki predstavljajo javno infrastrukturo za šport in prosti čas.

4. Program obnov, rekonstrukcij in modernizacij stadionov in zunanjih površin za šport in prosti čas v Sloveniji

Udeleženci seminarja in delavnice predlagajo Združenju športnih centrov Slovenije, Nogometni zvezi Slovenije in Atletski zvezi Slovenije, da skupaj pripravijo desetletni program obnov, rekonstrukcij in modernizacij atletskih in nogometnih stadionov ter zunanjih površin za šport in prosti čas v Sloveniji. Program se bo posredoval občinam, Ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport, Ministrstvu za gospodarstvo, Fundaciji za šport, Olimpijskemu komiteju Slovenije - Združenju športnih zvez ter podjetjem, dobaviteljem blaga in storitev na področju infrastrukture za šport in prosti čas.

Program in skupni nastop združenja in športnih zvez naj omogoči financiranje trajnostnega razvoja atletskih in nogometnih stadionov ter zunanjih površin za šport in prosti čas v Sloveniji.

Seminar in delavnica sta potekala od 9.00 do 14.00.

Shema: Izkušteni kadrovski in finančni normativi po vrstah stadionov in zunanjih površin za šport in prosti čas

NAMEN / VELIKOST	ZUNANJA POVRŠINA za šport in prosti čas	Majhno nogometno igrišče	MAJHEN STADION Veliko nogometno igrišče	SREDNJI STADION
Površina objekta Dnevi obratovanja na leto Ure izvajanja programov na leto Število različnih programov Število prireditev Št. uporabnikov / obiskov. na leto Površina tribun / Število sedežev	do 1.000 m² 240 dni (narav.tr.) 300 dni (umet.tr.) 2.400 ur(narav.tr.) 3.000 ur (umet.tr.) 15 (narav.trava) 20 (umetna trava) 10 (narav. trava) 15 (umetna trava) 35.000/5.000(n.t.) 40.000/5.000 (u.t.) 160 m² / 200 sed.	1.000 - 3.500 m² 240 dni (narav.tr.) 300 dni (umet.tr.) 960 ur (narav.tr.) 2.400 ur (umet.tr.) 5 (narav.tr.) 10 (umet.tr.) 50 (narav.tr.) 100 (umet.tr.) 19.200/5.000(n.t.) 48.000/5.000(u.t.) 160 m² / 200 sed.	3.500-10.000 m² 240 dni (narav.tr.) 300 dni (umet.tr.) 480 ur (narav.tr.) 2.400 ur (umet.tr.) 5 (narav.tr.) 10 (umetna trava) 50 (narav.tr.) 100 (umetna trava) 19.200/50.000(n.t.) 48.000/100.000(u.t.) 3.200 m² /4.000 s.	10-000-30.000 m² 240 dni (narav.tr.) 300 dni (umet.tr.) 480 ur (narav.tr.) 2.400 (umet.tr.) 5 (narav.tr.) 10 (umetna trava) 50 (narav.tr.) 100 (umetna trava) 19.200/250.000(n.t.) 48.000/250.000(u.t.) 12.000 m²/15.000 s.
VEČNAMENSKA POVRŠINA Površina / igrišče je namenjeno, arhitekturno zasnovano in funkcionalno opremljeno za večje število programov za otroke, mladino, ženske, invalide, starejše ljudi, rekreativce, športnike in druge uporabnike. Atletska in nogometna površina / stadion.	Delavci po urah 4 (4x2.088=8.352 ur) Stroški dela, blaga, materiala in storitev na leto € 70.000	Delavci po urah 4 (4x2.088=8.352 ur) Stroški dela, blaga, materiala in storitev na leto € 70.000	Delavci po urah 9 (18.792 ur) Stroški dela, blaga, materiala in storitev na leto € 250.000 (atletski in nogometni stadion)	X
VADBENA POVRŠINA Površina / igrišče je namenjeno, arhitekturno zasnovano in funkcionalno opremljeno za športno vadbo.	Delavci po urah 3 (3x2.088=6.264 ur) Stroški dela, blaga, materiala in storitev na leto € 50.000	Delavci po urah 3 (3x2.088=6.264 ur) Stroški dela, blaga, materiala in storitev na leto € 50.000	Delavci po urah 5 (5x2.088=10.440 ur) Stroški dela, blaga, materiala in storitev na leto € 100.000 (veliko nogometno igrišče)	X
PRIREDITVENI OBJEKT Stadion je namenjen, arhitekturno zasnovan in funkcionalno opremljen za prireditve.	X	X	Delavci po urah 7 (14.616 ur) Stroški dela, blaga, materiala in storitev na leto € 200.000	Delavci po urah 12 (25.056 ur) Stroški dela, blaga, materiala in storitev na leto € 500.000